

OECD *Multilingual Summaries* **The Ocean Economy in 2030**

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: [10.1787/9789264251724-en](https://doi.org/10.1787/9789264251724-en)

Oceansko gospodarstvo leta 2030

Povzetek v slovenščini

Za mnoge so oceani novo gospodarsko področje. Obetajo neizmerne vire naravnih bogastev ter velik potencial za spodbujanje gospodarske rasti, zaposlovanja in inovacij. Vedno bolj prevladuje tudi mnenje, da bodo nepogrešljivi pri spoprijemanju z mnogimi globalnimi izzivi, s katerimi se bo naš planet srečal v prihodnjih desetletjih, od varnosti preskrbe s hrano v svetu in podnebnih sprememb do preskrbe z energijo, naravnih virov in izboljšane zdravstvene oskrbe. Čeprav so možnosti oceanov, da pomagajo pri spopadanju s temi izzivi, ogromne, jih obenem že zdaj obremenjujejo čezmerno izkoriščanje, onesnaževanje, slabenje biotske raznovrstnosti in podnebne spremembe. Za izrabo vseh možnosti, ki jih ponujajo oceani, bodo pri njihovem gospodarskem razvoju zato potrebni odgovorni in trajnostni pristopi.

Oceansko gospodarstvo obsega panoge, ki so neposredno odvisne od morja (kot so ladijski promet, ribištvo, vetrne elektrarne na morju, morska biotehnologija), a tudi naravna bogastva in ekosistemske storitve, ki jih zagotavljajo oceani (ribe, pomorske plovne poti, absorpcija ogljikovega dioksida in podobno). Ker je oboje neizogibno povezano, to poročilo obravnava več vidikov ekosistemskih storitev in ekosistemskega upravljanja, čeprav se osredotoča na dimenzijo oceanskih industrij.

Globalno oceansko gospodarstvo, merjeno v prispevku oceanskih industrij h gospodarski proizvodnji in zaposlovanju, je znatno. Predhodni izračuni na podlagi podatkovne baze oceanskega gospodarstva OECD ocenjujejo proizvodnjo oceanskega gospodarstva leta 2010 na 1,5 bilijona ameriških dolarjev ali približno 2,5 odstotka svetovne bruto dodane vrednosti (GVA). Nafta in plin iz morskega dna sta prispevala eno tretjino celotne dodane vrednosti oceanskih industrij, sledili pa so jima morskí in obalni turizem, morska oprema ter pristanišča. Leta 2010 je bilo v oceanskem gospodarstvu neposredno in za polni delovni čas zaposlenih okrog 31 milijonov ljudi. Največji delodajalci so bili ribiška industrija z več kot eno tretjino ter morskí in obalni turizem s skoraj eno četrtino vseh delovnih mest.

Gospodarska aktivnost v oceanih se hitro širi, zlasti zaradi rasti svetovnega prebivalstva, gospodarske rasti, trgovine in rastočih stopenj prihodkov, podnebja in okolja ter tehnologije. Obenem je pomemben zaviralec razvoja oceanskega gospodarstva slabšanje njegovega zdravja. Z rastjo antropogenih izpustov ogljika skozi čas so veliko le-tega vsrkali oceani, kar je povzročilo njihovo zakisljevanje. Poleg tega se dvigajo temperatura in gladina morja ter premikajo morskí tokovi, zaradi česar izginjata biotska raznovrstnost in habitati, spreminja se sestava staleža rib in selitveni vzorci ter povečuje pogostost ekstremnih oceanskih vremenskih pojavov. Obete razvoja oceanov v prihodnosti otežujejo tudi onesnaževanje na kopnem – zlasti odtekanje s kmetijskih površin ter makro- in mikroplastični onesnaževalci, ki vstopajo v oceane z rekami – ter čezmeren ribolov in osiromašen stalež rib v mnogih delih sveta.

Do leta 2030 imajo mnoge oceanske industrije možnost prehiteti rast globalnega gospodarstva kot celote, tako z vidika dodane vrednosti kot zaposlovanja. Projekcije predvidevajo, da bi med letoma 2010 in 2030 v primeru "poslovanja brez sprememb", oceansko gospodarstvo lahko več kot podvojilo svoj prispevek h globalni dodani vrednosti in preseгло tri bilijone ameriških dolarjev. Posebno močno rast se pričakuje na področju gojenja vodnih organizmov, vetrnic na morju, ribiške predelovalne industrije ter v sektorju gradnje in popravil ladij. Oceanske industrije imajo tudi potencial, da pomembno prispevajo k rasti

zaposlenosti. V letu 2030 naj bi po pričakovanih zaposlovala približno 40 milijonov ljudi na delovnih mestih za polni delovni čas po scenariju poslovanja brez sprememb. Najhitrejša rast zaposlovanja se pričakuje na področju energije iz vetrnic na morju, gojenja vodnih organizmov, ribiške predelovalne industrije in pristaniških dejavnosti.

V prihodnjih desetletjih bosta znanstveni in tehnološki napredek po pričakovanih igrala ključno vlogo pri odzivanju na mnoge prej omenjene oceanske okoljske izzive ter pri nadaljnem razvoju oceanskih gospodarskih dejavnosti. Inovacije na področju sodobnih materialov, podvodno inženirstvo in tehnologija, senzorji in zajem slik, satelitske tehnologije, informatizacija in analiza masovnih podatkov, avtonomni sistemi, biotehnologija in nanotehnologija – tehnološki napredki bodo vplivali na vsak sektor oceanskega gospodarstva.

Takim hitrim spremembam bosta regulativa in upravljanje stežka sledila. Svet je vedno bolj večpolaren in se sooča z naraščajočimi težavami pri sklepanju mednarodnega konsenza o globalnih in regionalnih izzivih, ključnih za oceansko okolje in oceanske industrije. Vsaj v bližnji prihodnosti bo urejanje oceanskih dejavnosti po pričakovanih še naprej temeljilo predvsem na sektorjih, s prizadevanji, ki se bodo osredotočala na vključevanje hitro rastočih oceanskih industrij v obstoječe in razdrobljene regulativne okvire.

Nadaljnja rast oceanskih panog po stopnji, ki jo predvideva to poročilo, poudarja možnost naraščajoče pritiske na morska naravna bogastva ter že obstoječe znatne obremenitve oceanskega prostora, zlasti v izključnih gospodarskih conah (EEZ), v katerih se dogaja večina dejavnosti. Dosedanja nezmožnost spopadanja s temi pritiski na učinkovit in pravočasen način se večinoma pripisuje zgodovinskemu sektorsko razdeljenemu upravljanju morskih dejavnosti. V zadnjih letih se je predvsem kot odziv na naraščajoče pritiske znatno povečalo število držav in regij, ki sprejemajo strateške okvire politik za boljše upravljanje z oceani znotraj svojih EEZ. Pri tem pa bolj učinkovitemu celostnemu oceanskemu upravljanju stojijo nasproti številne ovire, s katerimi se bo treba spoprijeti v bližnji prihodnosti.

To poročilo navaja več priporočil za izboljšanje trajnostnega razvoja oceanskega gospodarstva, da bi tako povečali dolgoročne razvojne možnosti hitro rastočih oceanskih panog ter njihov prispevek k rasti in zaposlovanju ob odgovornem in trajnostnem upravljanju oceanov.

- **Boljše mednarodno sodelovanje na področju morskih znanosti in tehnologije kot sredstva za spodbujanje inovacij in krepitev trajnostnega razvoja oceanskega gospodarstva.** To med drugim vključuje: primerjalne analize in ocene vloge vladnih politik pri morskih grozdih po svetu, zlasti glede njihove učinkovitosti pri spodbujanju in podpori medpanožnih tehnoloških inovacij na morskem področju; vzpostavljanje mednarodnih omrežij za izmenjavo mnenj in izkušenj pri ustanavljanju centrov odličnosti, inovacijskih inkubatorjev in drugih inovacijskih zmogljivosti na področju medpanožnih morskih tehnologij ter izboljšanje deljenja tehnologij in inovacij med državami na različnih stopnjah razvoja.
- **Krepitev celostnega upravljanja oceanov.** To bi moralo vključevati zlasti boljšo uporabo ekonomskih analiz in orodij v celostnem upravljanju oceanov, na primer z vzpostavljanjem mednarodnih platform za izmenjavo znanja, izkušenj in najboljših praks, ter z vlaganjem več naporov v oceno ekonomske učinkovitosti javnih investicij v morske raziskave in opazovanja. Treba bi bilo tudi stremeti k promociji inovacije v strukturah upravljanja, procesih in udeležbi deležnikov pri omogočanju učinkovitejšega, zmogljivejšega in bolj vključujočega celostnega upravljanja oceanov.
- **Izboljšanje statističnih in metodoloških podlag na nacionalni in mednarodni ravni za merjenje obsega in učinka oceanskih industrij ter njihovega prispevka v celotnem gospodarstvu.** To bi lahko, poleg drugih nalog, vključevalo nadaljnji razvoj podatkovne baze oceanskega gospodarstva OECD.
- **Gradnja več zmogljivosti za predvidevanja glede oceanskih industrij,** vključno z oceno sprememb oceanskih industrij v prihodnosti in nadaljnji razvoj trenutnih zmogljivosti OECD za modeliranje prihodnjih trendov v oceanskem gospodarstvu na globalni ravni.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2016), *The Ocean Economy in 2030*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264251724-en